

Novi plan rasta za Zapadni Balkan

*Jačanje društveno-ekonomiske
konvergencije zapadnog Balkana
sa EU i ubrzavanje reformi EU*

NOVEMBER 2023.

#WesternBalkans
#EUEnlargement
#WBGrowthPlan

PLAN RASTA ZA ZAPADNI BALKAN JE ZASNOVAN NA 4 STUBA

- 1 Jačanje ekonomske integracije sa **jedinstvenim tržištem** Evropske unije
- 2 Jačanje ekonomske integracije unutar Zapadnog Balkana kroz zajedničko regionalno tržište, koje bi omogućilo rast od 10% njihovim ekonomijama
- 3 Ubrzavanje temeljnih reformi
- 4 Povećanje finansijske pomoći

Plan rasta će se sprovoditi kroz novi finansijski instrument: **predloženi instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan u iznosu od 6 milijardi evra.**

Stub 1

PRIBLIŽAVANJE ZAPADNOG BALKANA JEDINSTVENOM TRŽIŠTU EU

Pre pristupanja EU će otvoriti određene oblasti jedinstvenog tržišta EU za partnere sa Zapadnog Balkana, što će građanima doneti opljive koristi. Partneri sa Zapadnog Balkana moraće da preduzmu fundamentalne reforme, usklade se sa *acquis-tem* i ispunе svoje obaveze u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta.

Fokus će biti na sledećih sedam početnih prioritetnih oblasti:

- ↔ Slobodno kretanje robe
- ↔ Slobodno kretanje usluga i radnika
- € Pristup jedinstvenoj oblasti plaćanja u evrima
- truck Olakšavanje drumskog transporta
- sun/solar Integracija i dekarbonizacija energetskih tržišta
- key Jedinstveno digitalno tržište
- factory Integracija u industrijske lanci nabavke

Stub 2

RAZVOJ ZAJEDNIČKOG REGIONALNOG TRŽIŠTA JE NEOPHODAN IZ DVA RAZLOGA

Developing a Common Regional Market is essential for two reasons:

- oslobođanje ekonomskog potencijala regiona, stvaranje mogućnosti za poslovanje i radnike, i pretvaranje Zapadnog Balkana u privlačnije mesto za evropske investitore. Zajedničko regionalno tržište bi na kraju dodalo 10% regionalnog BDP-a* ekonomijama Zapadnog Balkana.
- usvajanje i implementacija standarda EU je odskočna daska ka jedinstvenom tržištu EU.

Stub 3

UBRZAVANJE TEMELJNIH REFORMI

Da bi povećali društveno-ekonomsku konvergenciju, partneri sa Zapadnog Balkana će morati da sproveđu reforme u fundamentalnim oblastima.

Svaki partner sa Zapadnog Balkana pripremiće Reformske agendu sa setom prioritetnih reformi podjeljenih na prekretnice, takozvane „uslove plaćanja“. Njihovo ispunjavanje će pokrenuti oslobođanje sredstava iz novog Plana rasta.

Ubrzavanje reformi će:

- Unaprediti ekonomski rast uključujući privlačenje stranih investicija i jačanje regionalne stabilnosti;
- Pomoći partnerima sa Zapadnog Balkana da napreduju ka članstvu u EU

*Izvor: Ekonomski uticaji integracije tržišta Zapadnog Balkana (Engleski).

Grupa Svetske Banke: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099544006202322289/IDU062c50b5106fe8046d1080530898bbe45d6fa>

Stub 4

POVEĆANJE FINANSIJSKE POMOĆI

EU predlaže novi finansijski instrument: Instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan od 6 milijardi evra, koji kombinuje grantove i preferencijalne zajmove. Ovaj novi instrument, nakon što ga odobre Evropski Parlament i Savet, dopuniće trenutnu finansijsku pomoć u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA III).

Fond će pružiti maksimalnu ukupnu finansijsku podršku od 6 milijardi evra za 2024-2027:

- 2 milijarde evra grantova do dogovora o reviziji višegodišnjeg finansijskog okvira
- 4 milijarde evra povlašćenih kredita

KAKO ĆE FUNKCIONISATI NOVI GRANT?

Najmanje **3 milijarde evra** (2 milijarde evra u grantovima i 1 milijarda evra povoljnih kredita) biće iskorišćeno za investicije kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF).

Preostalih **3 milijarde evra** povoljnih kredita biće namenjeno vladama Zapadnog Balkana, pod uslovom da ispune Reformsku agendu.

Isplate će se vršiti dva puta godišnje, na osnovu zahteva partnera sa Zapadnog Balkana i nakon provere od strane Komisije da li su ispunjeni relevantni preduslovi i uslovi plaćanja, kao što su makrofinansijska stabilnost, dobro upravljanje javnim finansijama, transparentnost i kontrola budžeta.

U slučaju da uslovi plaćanja nisu ispunjeni, Komisija će obustaviti ili odbiti odgovarajući iznos od uplata. Zapadnobalkanski partner imaće 1-2 godine da ispuni sve uslove, inače će se iznos preraspodeliti ostalima u narednim godinama.

